

S-a dovedit a fi un eveniment de anvergură, cu semnificații sociale largi, acest moment de consemnare a celor 40 de ani trecuți de când își desfășoară activitatea fundamental necesară, precum se conștientizează acum, după trecerea timpului, doctorantura Universității Tehnice a Moldovei.

Într-adevăr, după trecerea timpului privești în urmă și poți mai obiectiv să simți importanța faptului: mii de oameni pregătiți la nivel științific superior cu titluri de doctori, doctori habilitați, profesori și conferențieri universitari, adică un potențial

astfel ca UTM nu doar că a putut să ființeze în continuare, ci și să se dezvolte destul de rapid, astfel că practic în acești 15 ani de „fără URSS” UTM a reușit să devină o instituție didactică și științifică tehnico-ingenerească de standard internațional, în rândul celor similare din țări cu dezvoltare inginierească înaltă?

Ne-a ferit clarviziunea acelor ctitori ai Politehnicii de la Chișinău, în frunte cu primul rector, academicianul **Sergiu Rădăuțanu**, apoi continuatorii până la rectorul actual, academicianul **Ion Bostan**, clarviziunea de a înființa anume doctoran-

Doctorantura UTM-40: semnificații sociale largi

intelectual enorm pentru republica noastră și încă în domeniul tehnico-ingenerești, care pentru ținutul nostru eminent agrar erau foarte... visate.

Dintr-un alt punct de vedere, în fosta URSS, în care intram ca parte componentă, am fi putut să ne lăsăm furiați de pasivitate, deoarece se putea conta destul de ușor pe venirea cadrelor științifico-profesionale inginierești din largul fostului imperiu sovietic, căci, slavă Domnului, limba rusă parcă era deja declarată oficial și în mare măsură devenită real ca limbă de comunicare pe

tura (aspirantura – după titulatura de atunci) chiar în anul al doilea, după ce se născuse Institutul Politehnic, de a dezvolta neabătut și fără a cruța orice eforturi bănești, spirituale, simplu omenești, verigă vitală pentru organismul universitar și chiar pentru organismul statului nostru tânăr, în refacere industrial-ingenerească – doctorantura UTM.

Doctorantura UTM a alimentat și alimentează an de an instituția cu noi cadre profesoral-științifice, care, la rândul lor, au pregătit și pregătesc specialiști pentru a asigura ramurile industriale tradiționale, dar

și pentru a crea noi ramuri de care are nevoie societatea noastră azi. În Moldova a fost creată o intelectualitate tehnică autohtonă provenită în esență din rândurile tineretului studios de la sate anume prin Universitatea Tehnică, aceasta fiind sprijinită pe un fundament puternic – doctorantura.

Iată de ce consemnarea jubileului de 40 de ani ai doctoranturii UTM s-a dovedit a fi un eveniment de anvergură. Și acest lucru a fost subliniat de mulți dintre vorbitorii de la UTM și

de la alte universități din RM, de la AȘM, de la diferite ministere.

În cuvântul de deschidere a conferinței jubiliare dl Ion Bostan, rectorul UTM, academician, amintind cunoscutul deja fapt că cercetarea științifică, inclusiv prin doctorantură, la UTM este o componentă organică

întreaga URSS. Și ce era să fie mai apoi, când URSS s-a demolat în 1989-1990 și „robinetul” cadrelor venite din largul fostei URSS se închidea brusc? Rămâneam goi-goluți în mijlocul drumului. Dar n-am rămas. Institutul Politehnic din Chișinău, cum se numea anterior, a continuat fără zdrun-

cinări să-și desfășoare fundamentala activitate pentru noul tânăr stat independent și suveran Republica Moldova, ba a reușit repede chiar să mărească simțitor numărul de specialități inginierești, deci avea puteri profesionale să susțină zecile de noi specialități. Iar pe această bază s-a transformat logic din institut în universitate, cum se numește și azi.

Cine ne-a ferit, așadar, de posibilul cataclism al rușii dramatice a firului de cadre științifico-profesionale inginierești,

a vieții universitare, a evidențiat câteva date statistice concludente: 5 academicieni, 45 de doctori habilitați și cca 400 de doctori în știință formează potențialul ce asigură această importantă componentă. În cei 40 de ani doctorantura UTM a pregătit peste 1200 de doctoranzi. Astăzi la UTM anual se pregătesc prin doctorantură 150-170 de cadre științifice, inclusiv cetățeni din țări străine (Israel, Ucraina, Germania, Iordania, România, India etc.) la 45 de specialități.

M Există doar un singur bine – cunoașterea și doar un singur rău – ignoranța.

Socrate

O Natura și educația sunt asemănătoare. Într-adevăr, educația îl transformă pe om și, transformându-l, îi dă (a doua) natură.

Democritus

O Adresându-te unui pitic, trebuie să te apleci adânc.

Ejy Leț

La Senat

Ședința din 28 noiembrie 2006

La punctul nr. 1 a fost luată în analiză chestiunea privind „Rezultatele evaluării și reevaluării universității în ansamblu și a specialităților și măsurile de perfecționare a activității universitare”.

Dl **Petru Todos**, prim-prorector, prof. univ., dr., a raportat Senatului *in extenso* despre activitățile depuse de colectivul universitar pe linia autoevaluării interne a specialităților în cauză și a universității în general. Ca rezultat a fost asigurat succesul respectiv. Prin Hotărârea Colegiului Ministerului Educației și Tineretului din RM din 28-09.2006 a fost acreditată Universitatea

din Suedia, cu Școala Specială de lucrări publice din Franța – instituții care au intrat în Consorțiul universitar împreună cu UTM – și care au acordat un substanțial ajutor în cei 2 ani de proiect. Ca rezultat al proiectului, la Catedra de Geodezie, Cadastru și Geotehnică a apărut o nouă specialitate „Geoinformatica”, foarte necesară pentru republica Moldova și totodată s-a îmbunătățit dotarea tehnică respectivă.

Despre subiectul acestui proiect TEMPUS gazeta noastră „Mesager Universitar” a publicat un amplu material în nr. 9 din luna noiembrie 2006 cu denu-

Tehnică a Moldovei pe ansamblu, precum și 45 de specialități/specializări.

Este evident că pe parcursul acțiunilor de control efectuate de către Comisia specializată instituită de către Ministerul Educației și Tineretului au fost identificate și diferite locuri mai slabe. Pe baza acestor observații și recomandări de îmbunătățire și perfecționare rectoratul UTM a elaborat un „Plan de măsuri”.

Senatul a adoptat o hotărâre în subiectul nominalizat. Textele hotărârii și a planului de măsuri privind perfecționarea în continuare a tuturor aspectelor din activitatea UTM, sunt difuzate la toate cele 10 facultăți.

A doua chestiune dezbătută la ședința Senatului a fost formulată astfel: „Rezultatele activităților în cadrul proiectului TEMPUS CD JEP 24243/2003 și utilizarea lor în procesul de pregătire și formare continuă a personalului în domeniul tehnologiilor geospațiale”. Subiectul a fost expus de dl **Vasile Grama**, șeful Catedrei de Geodezie, Cadastru și Geotehnică.

Acest proiect desfășurat pe parcursul a 2 ani – între 1 septembrie 2004 și 31 octombrie 2006 – a fost susținut financiar de Uniunea Europeană. Proiectul a fost foarte benefic pentru UTM și trebuie evidențiat aici meritul Catedrei GCG și personal al șefului catedrei, dl Vasile Grama, care a reușit să stabilească legături de colaborare fructuoasă cu Institutul Tehnologic Regal

mirea „Roade bune culege Vasile Grama la finalizarea unui proiect de 2 ani „UTM – Suedia – Franța”.

La ședința Senatului a fost audiată și informația dlui **Nicolae Turcanu**, decan FIEB, conf., dr., în tema „Formarea continuă economico-managerială la UTM a personalului din economia națională”.

Senatul a adoptat hotărârea Comisiei Permanente de decernare a premiilor Senatului UTM, condusă de dl **I. Samusi**, prof. univ., dr., în care sunt indicate persoanele premiate – profesori și studenți – pe diferite compartimente. Hotărârea aceasta va fi publicată în gazeta „Mesager Universitar”.

Senatul a audiat informația dlui **Valentin Amariei**, prorector UTM, conf., dr., asupra realizării prevederilor unui nou proiect TEMPUS denumit „Serviciul de orientare și plasare profesională a studenților”. În acest proiect sunt antrenate în parteneriat: UTM, USM, Ministerul Educației și Tineretului al RM, Ministerul Economiei și Comerțului al RM prin Agenția de Ocupare a Forței de Muncă, Camera de Comerț și Industrie a RM, Confederația Națională a Patronatelor, Asociația Micului Business din RM, Biroul de Statistică din RM, Primăria municipiului Chișinău. Senatul a adoptat o hotărâre în problema dată.

În acest subiect ziarul „Mesager Universitar” va publica un material informativ în unul din numerele viitoare.

O informație amplă asupra traseului parcurs de doctorantura UTM, precum și a aspectului cercetărilor a prezentat dl **Valerian Dorogan**, prorector pentru cercetarea științifică, prof. univ., dr. hab.

Un tablou policrom cu pondere științifică și socială s-a conturat în informația expusă, din care extragem aici doar câteva aspecte. Astfel, în prezent la UTM funcționează 13 consilii științifice specializate pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat. La UTM au fost fondate în timp mai multe școli științifice recunoscute și pe arena internațională a cercetărilor. În fiecare an la UTM au loc cca 20 de conferințe și simpozioane științifice naționale și inter-

naționale organizate la catedre, laboratoare, facultăți sau pe întreaga universitate.

Cercetarea științifică la UTM este o componentă de fond a procesului didactic pe segmentele studenți-masterat-doctorat. Semnificativă în acest sens este și conferința jubiliară din 17-18 noiembrie a.c. despre care relatăm, ea purtând genericul „Conferința tehnico-științifică a colaboratorilor, doctoranzilor și studenților, consacrată aniversării a 40-ea a doctoranturii UTM”.

După ședința în plen au urmat expunerile privind rezultatele în cercetări, acestea desfășurându-se în cadrul a 12 secții.

La Consiliul de Administrație

Pregătiri către BAC

Matematica și fizica, principalele discipline de studiu ale UTM-iștilor de la anul I, își sporesc acum ponderea, din moment ce bacalaureatul a devenit o condiție obligatorie pentru obținerea diplomei universitare, iar examenele la cele două discipline fiind definitorii pentru sesiunea de BAC la profilul real. Pregătirea către BAC constituie acum preocuparea nr. 1 atât a studenților de la anul I liceal, înmatriculați după absolvirea treptei gimnaziale, cât și a celor mai înalte foruri universitare. Astfel, ședința Consiliului de Administrație al UTM din 20 noiembrie a.c. a demarat cu examinarea chestiunii „Rezultatele examenelor parțiale la matematică și fizică de către studenții anului I L, în contextul reorganizării instruirii condiționate de participarea obligatorie la bacalaureat”. Informații la subiectul dat au prezentat șefii Catedrelor de Matematică și Fizică – dnii **V. Drăgan** și **I. Stratan**.

S-a menționat: în primele două luni ale noului an universitar studenții de la anul I L au învățat intensiv matematica și fizica, cursurile culminând cu câte un examen intermediar. Rezultatele acestor evaluări, deși pe alocuri destul de modeste, sunt extreme de importante la această etapă: în baza lor se stabilesc următorii pași pe care studenții, împreună cu profesorii lor, urmează să-i parcurgă pentru o bună pregătire către BAC.

Procentul reușitei la matematică constituie în medie 37%, un procent mai înalt înregistrându-se la FCGC și FIEB. O situație aproximativ similară se înregistrează și la

fizică – circa 40%, inclusiv 30% – note de „6”, 40% – de „7” și 10% – note de „8”. La Facultatea de Urbanism și Arhitectură, care a dat tonul experimentului de susținere a BAC-ului înainte ca acesta să devină obligatoriu la facultate și are deci mai multă experiență în acest sens, reușita este mai înaltă. Bucură și faptul că inițiativa de susținere a BAC-ului la facultate, lansată de

FUA, a mobilizat ulterior și alte facultăți să urmeze acest exemplu.

Concluzia care poate fi făcută de pe acum, când până la BAC a mai rămas timp de un semestru și jumătate pentru pregătire, este îmbucurătoare: profesorii susțin că o bună parte din studenții anului I pot fi admiși la examenele de bacalaureat. Totodată, ei caută diverse metode pentru a-i mobiliza și stimula pe studenți să învețe. De exemplu, deși pentru matematică la

Mai mult. Profesorii propun să se revină la experiența de altă dată de înmatriculare la facultate – pe baza examenelor de admitere sau cel puțin a unor convorbiri pe obiecte. La rândul lor, și profesorii caută să se mobilizeze, urmând practica de organizare a diferitelor seminare metodice, în cadrul cărora efectuează un valoros schimb de experiență. Anume în cadrul acestor seminare a fost lansată ideea creării unui stand – „Bacalaureat-2006”, care să includă toate subiectele propuse anterior la examenele de BAC și metodele de rezolvare a acestora. Lucrul asupra acestui stand se finalizează deja și în curând studenții vor avea acces liber la el.

Toate aceste măsuri, inclusiv organizarea studiilor la anul I după modelul școlar (lecții interactive, în grupe de cca 30-35 de studenți) și legătura permanentă a facultății cu părinții au un singur scop: lichidarea lacunelor din școală în cunoștințele tinerilor studioși, pregătirea lor către BAC și totodată către studiul de mai departe la facultate.

În aceeași ședință, Consiliul de Administrație al UTM a examinat și alte două chestiuni: „Crearea serviciului universitar de orientare profesională și plasare în câmpul muncii a absolvenților” (raportor: **V. Amariei**, prorector UTM; **S. Dântu**, prodecan FIMM) și „Cu privire la programul și conținutul sondajelor studenților în a.u. 2006-2007. Prezentarea programului activităților și mostrelor de sondaje, care urmează a fi realizate pe parcursul anului curent de învățământ” (raportor: **A. Chiuciuc**, șef Departament Managementul Calității).

Un puternic Centru de Formare Profesională Continuă pentru republică la FCGC

Am avut plăcuta ocazie să vizitez Centrul Specializat pentru Formare Profesională Continuă în Construcții, situat în cadrul Facultății Cadastru, Geodezie și Construcții (FCGC). Condițiile de muncă în acest Centru impresionează pe latura pozitivă. Săli spațioase pline de calculatoare, săli de cursuri amenajate pentru demonstrații vi-

deo la ecran mare sau cu proiectoare pentru folii, antree pentru recreații bine aerisite, sală pentru profesori. Și peste tot – curățenie exemplară.

Dacă e vorba de formare continuă, cititorul își dă seama desigur că aici trec anumite cursuri oameni care deja lucrează de mai mulți ani în acest important domeniu al economiei naționale cum sunt construcțiile.

Di **Vitalie Scalnăi**, directorul Centrului, conf.dr., ne dă relații. Pentru a avea o imagine mai clară trebuie să știm că acum la șantierele de construcții există două categorii principale de specialiști: diriginții de șantier, ei reprezentând organizația de construcții, antreprenorul și, pe de altă parte, responsabilii tehnici, aceștia reprezentând investitorii. Responsabilii tehnici au în funcție tot felul de coordonări cu primăriile, organizațiile financiare. Pentru a ajusta diferitele documente privind aspectele de legalizare a terenului de amplasare, etc. Diriginții de șantier se preocupă nemijlocit de procesul construcției.

Deci pentru perfecționare se formează grupe omogene sub aspectul profesiei – fie din diriginți de șantier, fie din responsabili tehnici. La șantiere de construcții mai este și categoria devizierilor. Ce înseamnă termenul „deviz”? Înseamnă acel document care evaluează anticipat cheltuielile ce vor fi necesare la executarea construcției proiectate. Specialiștii care efectuează minuțios aceste foarte multe evaluări financiare anticipate se numesc devizieri. La Centrul pentru Formare Profesională Continuă vin pentru perfecționare deci și devizierii.

Di **Vitalie Scalnăi** spune că Centrul a primit la perfecționare specialiști și din asemenea domenii cum ar fi „Exploatarea miniere”, „Tehnologii moderne de organizare, planificare și executare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare”, „Tehnologii moderne de executare a obiectivelor de alimentare cu apă și canalizare”, „Tehnologii moderne de executare a lucrărilor de construcții, reparații și întreținere a drumurilor auto”. În total în acest prim an de ființare (Centrul a fost înființat prin ordinul Rectorului UTM în octombrie 2005) au trecut cursurile de perfecționare peste 800 de specialiști.

Există o prevedere guvernamentală ca fiecare specialist din economia națională la fiecare perioadă de trei ani să treacă în mod obligatoriu o anumită retestare pentru care are nevoie să treacă anumite cursuri de perfecționare. Altfel el nu are drepturi depline în a-și profesa specialitatea. Întreprinderile, firmele caută deci să întreprindă legăturile anume cu Centrul de Formare Profesională de la Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea de Cadastru, Geodezie și Construcții. Acest Centru care are calitatea cerută de standarde educaționale internaționale.

Cursurile se fac contra plată, fapt logic, deoarece existența unui asemenea Centru cu dotări tehnice moderne, cu un efectiv de profesori de nivel universitar și practică în producere, cere cheltuieli sesizabile. Plata pentru cursuri o suportă întreprinderile, firmele, însă în unele cazuri și personal cursanții interesați.

Cursurile sunt susținute de profesorii catedrelor UTM. Și aici trebuie specificat momentul că pe lângă gradul înalt de instruire-perfecționare prestat de profesorii UTM este și efectul invers. Profesorul însuși

este impus a se autoperfecționa, cunoscând tot ce se face acum în producție, pentru că în fața lui la cursuri sunt oameni

veniți din producție care cunosc mult mai bine ramura dată decât studentul propriu-zis de la facultate.

Di **Ion Golovatic**, responsabil tehnic la o firmă de construcție din Chișinău unul din cursanții a apreciat cu notă maximă calitatea cursurilor prestate de acest Centru al UTM. Profesorii foarte cunoscători atât în teorie, cât și în aspectele practice ale construcțiilor de azi, sunt factorul forte al Centrului. Se mai adaugă desigur și dotarea didactică excelentă care atrage magnetice specialiștii din producție să treacă perfecționarea anume aici. Asemenea aprecieri au fost auzite de la toți cursanții intervievați.

Știri

FIEB. Mesagerii UTM la Sinaia

Nu demult dnii **Nicolae Țurcanu**, conf. univ., dr., decanul FIEB și **Valentin Sverdlic**, conf. univ., dr., șeful Catedrei „Economie și Management Industrial” au reprezentat Republica Moldova la un important seminar internațional „Mana-

Ca să ne formăm o idee despre calitatea instruirii la cursurile de perfecționare a specialiștilor din construcții dl. V. Șcalnăi comentează planul didactic. Diriginții de șantier, de exemplu, audiază: „Asigurarea și controlul calității în construcții”, „Structuri de rezistență”, „Materiale și tehnologii moderne de hidroizolare, termoizolare și finisare”, „Ingineria materialelor și articolelor de construcții”, „Tehnologii de reabilitare, consolidare și întreținere a construc-

țiilor”, „Întocmirea documentelor de deviz”, „Securitatea și igiena muncii la construcții”. În plus responsabilii tehnici mai audiază și asemenea discipline ca „Drept urbanistic și legislația în construcții” și „Asigurarea geodezică a lucrărilor de construcție-montaj”. Numai denumirile disciplinelor ne vorbesc despre gama largă a instruirii. Dar să mai întrebăm în plus: cine predă asemenea cursuri. Predau profesori de la catedrele universitare ale UTM, personalități care cunosc aspectele teoretice și practice la nivelul standardelor moderne. Aici stă explicația faptului că Centrul despre care relatăm se bucură de mare popularitate între practicienii producției.

gamentul calității în învățământul superior” desfășurat la Sinaia, România. Invitația de participare a venit din partea dlui **Costache Rusu**, prof. univ., dr. ing., Universitatea Tehnică „Gh. Asachi”, directorul Centrului de Învățământ Continuă CETEX din Iași, România. La seminar au mai participat savanți și profesori din instituții de învățământ superior din Portugalia, Marea Britanie, Italia, România, SUA, etc. Solii UTM, dnii **N. Țurcanu** și **V. Sverdlic** au susținut prezentarea „Situația învățământului superior în Republica Moldova în contextul Procesului Bologna”.

Decanul TOPOREȚ caută și găsește rezerve de spații...

Spațiile didactice sunt destul de restrânse, spune, pe drept, dl **Victor Toporeț**, decanul FCGC, conf., dr. Dar și centrele de calcul, de care avem acută necesitate, trebuie să fie plasate undeva.

...Găsește și sponsori pentru amenajări

Dl Victor Toporeț, decanul FCGC, conf., dr., a căutat... a găsit și sponsori pentru a crea condiții optime pentru recrearea studenților. Este vorba de amenajări în curtea facultății. Proiectul amenajărilor este executat de studenți. Deci și studenții au fost... găsiți ca sponsori. Decanul i-a îndemnat – studenții au reacționat cu plăcere! Facultatea deci va avea o terasă cu acces la ospătăria blocului. Studenții și lectorii vor servi aici un ceai, un suc, o cafea, într-o atmosferă lejeră, relaxantă, fapt foarte benefic, ne dăm seama, în cadrul muncii didactice destul de încordate. Studenții de la specialitatea „Tehnologia prelucrării lemnului” vor executa scaunele și mesele într-un mod artistic, se înțelege, ca ochiul și spiritul să se odihnească de bună seamă.

În această activitate administrația facultății este susținută de studenți, iar ei sunt dirijați cu elan educativ de către sindicatul

caută spații, decanule, și-a ordonat sieși dl Toporeț. Și a găsit... Niște spații auxiliare, care de când bunicul stăteau pe undeva sub firma de... depozite. Imediat au fost curățate și... transformate în două săli de calculatoare. Apropo, acum aici se află tehnică performantă – 38 de locuri, unde studenții, într-o anumită ordine desigur, pot lucra liniștit și... apăsat la proiectele de curs, de an, alte lucrări. Accentuăm: două săli, unde studenții pot lucra individual după orele de studii. Tot aici ei pot accesa internetul – fapt necesar, precum se știe, pen-

trudesc, în frunte cu studentul **Eugen Cepoi**, a. IV, un lider autentic al tineretului.

De altfel, despre **Eugen Cepoi** „Mesager Universitar” a mai scris cuvinte de laudă, bineînțeles, și suntem bucurosi acum că totul se confirmă. Băiatul termină anul acesta FCGC, dar nu va pleca... din facultate. Intenționează să urmeze masteratul, apoi, de ce nu, și doctoratul, iar dl decan Toporeț îl „chitește” pentru viitor la un post didactic aici.

Pentru a menține un contact permanent cu masele de studenți la intrarea în corpul FCGC s-a afișat o chemare de a lăsa mesaje, fie și anonime, în lădița indicată cu fel de fel de propuneri, critici constructive – toate orientate spre perfecționarea permanentă a bunului mers al facultății.

tru extinderea ariei de informatizare, a câmpului de dezvoltare profesională și generală.

De altfel, în aceste săli în afară de calculatoare au fost instalate și imprimante, plotere, scanere, astfel că studentul poate imprima imediat anumite materiale, texte, fotografii, proiecte, scheme, diagrame etc., de care are nevoie. Internetul este deci o sursă pentru a-ți îmbogăți arsenalul instructiv și a păși mai sigur spre aula sau laboratorul universitar la lecții, seminare, lucrări practice, pentru a face față cerințelor profesorilor în realizarea procesului didactic.

În plus, ne spune decanul energic Toporeț, am fixat în aceste centre de calcul și climatizoare, evident pentru a menține condiția atmosferică la parametri igienici necesari. Trebuie să adăugăm aici că aceste săli tehnice au devenit un instrument de lucru pentru studenții de la toți anii și, prin urmare, la cele 38 de locuri s-a fixat o anumită rânduială în timp, fapt ce presupune niște ture succesive până seara târziu sau poate chiar 24 de ore în șir. Se știe că o asemenea metodă de lucru cu tehnica de calcul este practică în universitățile din Occident, iar acum puțin câte puțin se afirmă și la noi.

E ușor a cere – „dă-mi!”. Dar caută singur rezervele și până la urmă vei găsi neapărat. Un gospodar le găsește...

Noi colaborări moldo-române

La finele anului universitar 2006, Catedra „Geodezie, Cadastru, Geotehnică” (șeful catedrei, dl **Vasile Grama**, conf. univ., dr.) a FCGC a fost gazda unei delegații de la Universitatea de Nord, Baia Mare, România. Este vorba de dnii **Ioan Bud**, conf., dr. ing., **Vasile Pop**, conf., dr. ing., și **Simona Duma**, conf., dr. ing., de la Facultatea de Resurse Minerale și Mediu, Catedra de Mine a universității românești.

Profesorii români au sosit într-o vizită de familiarizare cu specialitatea „Ingineria și managementul zăcămintelor, minerit” la UTM. Dumnealor au predat cursuri de lecții la specialitatea respectivă, au avut întâlniri și discuții cu profesorii de la catedră, cu decanul facultății, dl **Victor Toporeț**, conf. univ., dr., și cu prim-prorectorul UTM, dl **Petru Todos**. Dialogurile constructive au condus spre idei rodnice de cooperare universitară. Partea română printru altele și-a dat acceptul de principiu pentru inițierea procedurilor între ministere pentru organizarea schimburilor de experiență cu durata de 1-2 luni și/sau cursuri de specializare postuniversitară cu durata de un an pentru cadre didactice de la specializarea „Exploatarea Miniere” de la UTM; școlarizarea unui student ca bursier al statului român, pe durata anului universitar 2006-2007, la specializarea „Inginerie Minieră” la Universitatea de Nord; școlarizarea grupei de studenți din anul terminal până la formarea unui nucleu de cadre specializate necesare procesului educațional în domeniul minier, la UTM. Universitatea de Nord din Baia Mare va continua să sprijine procesul de învățământ din UTM prin delegarea de cadre didactice și furnizarea diferitor materiale didactico-științifice.

Între anii 1918-1921 a proiectat și construit două elicoptere, pe care le-a experimentat pe aerodromul de la Juvisy și la Iassy-les-Molineaux. În revista „Orizontul” din 20 noiembrie 1922, Traian Vuia a publicat un articol intitulat „Zborul vertical”, în care a prezentat contribuția sa la realizarea și perfecționarea unei mașini de zbor la care elicea asigură susținerea și propulsia.

În 1925, Vuia a proiectat și realizat un generator de aburi cu combustie internă și ardere catalitică de foarte înaltă presiune, 100-120 atmosfere, față de 10 atmosfere ale generatoarelor din epocă. Această invenție se aplică în prezent în toate centralele termice. Împreună cu colaboratorul său **Emmanuel Yvonneau**, a brevetat în Franța mai multe tipuri de generatoare cu abur, obținând brevetele 661254/1928; 680567-1928 și 740226-1932.

Om politic și patriot, a constituit la 30 aprilie 1918 Comitetul Național al Românilor din Transilvania, al cărui președinte de onoare a fost și care milita pentru statul unitar național român. Edita la Paris revista „La Transylvanie”, în care a scris foarte multe articole. La Conferința de Pace a primului război mondial a pus la dispoziția delegației române un volum în franceză, în care pleda pentru drepturile românilor din Banat.

În timpul celui de-al doilea război mondial a făcut parte din mișcarea de rezistență franceză, fiind președintele comitetului Frontului Național Român Antifascist, care milita pentru eliberarea nord-vestului Transilvaniei ocupat de hortiști, ca urmare a Dictatului de la Viena din 1940. În acest sens a publicat numeroase articole în revista „La Roumanie libre”.

A publicat multe articole în care a descris invențiile și performanțele creațiilor sale, dintre care cităm: „Projet d'aéroplan-automobile”, în *Compte Rendus de l'Académie de Science*, nr. 134, Paris, 1903; „Improved Aeroplane motor”, Londra, 1904.

La 27 mai 1946 a fost ales membru de onoare al Academiei Române.

La 16 martie 2000, cu ocazia împlinirii a 94 de ani de la realizarea zborului său senzațional, primăria de la Montesson a dat numele lui unei piețe din acest orașel de lângă Paris, unde s-a montat o placă comemorativă și s-a dezvelit bustul marelui inventator care se află în localul primăriei.

A trecut în neființă la 3 septembrie 1950.

Mihai OLTENEANU

(Din „Univers ingineresc”, nr. 17, 2002.)

Ingineri mari personalități

1872-1950

În scopul lărgirii orizontului cultural științific privind larga sferă a ingineriei și întru realizarea hotărârii Senatului UTM din 25.04.2006, care prevede pentru gazeta „Mesager Universitar” punctul „să practice publicarea materialelor dedicate datelor comemorative legate de istorie, cultură, știință”, publicăm în continuare materialul privind personalitatea remarcabilă a marelui aviator român Traian Vuia.

Traian VUIA

Pionier al aviației mondiale, inventator al primelor aparate de zbor cu sisteme de decolare, propulsie și tren de aterizare proprii.

S-a născut la 17 august 1872, în comuna Surducul Mic, aproape de Lugoj, județul Timiș. Foștii lui colegi de la școala primară din sat își aminteau de el că era un mare meșter în confecționarea și înălțarea zmeilor. El povestea mai târziu că, de fapt, urmărirea curenților de aer de care știa să profite cu măiestrie pentru a-i dirija.

După ce și-a luat examenul de bacalaureat la liceul din Lugoj în 1892, a plecat la Budapesta unde s-a înscris la Școala Politehnică pentru a deveni inginer. În timpul studenției activa în Societatea literară „Petru Maior” constituită de tinerii români,

unde ținea conferințe cu caracter istoric, economic, social, dar și despre aparatele de zbor mai grele decât aerul. După terminarea studiilor de inginerie s-a întors la Lugoj și s-a angajat secretar la un avocat, pentru a se putea întreține. Considerând că în meseria de jurist își poate face o carieră mai bună, s-a înscris la Facultatea de Drept din Budapesta, unde se ducea numai pentru a susține examenele. A devenit doctor în științe juridice cu disertația „Militerism și industrialism, regimul de stat și de contract” în 1901.

La baroul din Lugoj era cotate ca un jurist excelent și câștiga bani mulți din profesarea avocaturii.

Spre surprinderea prietenilor lui, a plecat la Paris în 1902 pentru a studia zborul mecanic. Avea însă un proiect la care a lucrat în taină mulți ani și pe care l-a prezentat la Academia de Științe la 16 februarie 1903, sub titlul „Proiect de aeroplan-automobil”.

La 17 august 1903 a obținut brevetul de invenție francez nr. 332.106 pentru aeroplanul-automobil. A fost primul inventator din lume al unui aparat de zbor mai greu decât aerul, care decola, zbură și ateriza cu mijloace proprii de bord.

Construind aeroplanul inventat de el – VUIA I – a efectuat primul zbor pe terenul de la Montesson de lângă Paris la 18 martie 1906. Ziarele și revistele importante au consemnat succesul său. The New York Herald și revista L'illustration au publicat fotografiile și comentarii.

În august 1906 a construit aeroplanul VUIA I bis, cu care a efectuat numeroase zboruri experimentale. Aparatul de zbor VUIA II construit în 1907, cu performanțe superioare, echipat cu un motor Antoinette de 25 CP, a fost expus și primul Salon Aeronautic de la Paris.

Acad. **Elie Carafoli** (1901-1983), profesor de aeronautică la Școala Politehnică din București, spunea studenților săi la cursuri: „Lui Traian Vuia îi revine titlul de glorie de a fi creat prima mașină aeriană”.

Grupe de frunte

Anul I. De obicei și din păcate studenți destul de timizi, care cu greu intră în dialog și... nu prea au cuvinte.

Însă impresia pe care mi-au produs-o studenții din anul I, „Construcția civilă”, Facultatea de Cadastru, Geodezie și Construcții a fost diametral opusă. Comunicativi, deschiși, studenții de aici au intrat fără prea multe codeli într-un dialog larg axat, desigur, pe tema centrală a vieții studentești la UTM – tema învățării.

Toți sunt veniți aici din licee. Este o remarcă pe care o evidențiez în mod special, fapt ce confirmă pregătirea mai deplină în diferite sensuri a absolvenților de licee.

Iată, **Eduard Balan**, monitorul grupei, tocmai spune că, deși a trecut puțin timp (doar două luni) de când toți se află între pereții universității, el a înțeles că fiecare dintre colegi știe bine de ce a venit la studii la UTM, și anume la FCGC.

Suntem dornici de cunoștințe, a declarat franc pentru toți monitorul Eduard Balan, pentru că știm foarte clar că astfel vom răzbate, ne vom forma ca profesioniști în domeniul acesta al construcțiilor civile, care ia amploare în țara noastră. Iar pe această linie, a dobândirii cunoștințelor, dacă cineva din noi întâmpină dificultăți de înțelegere a materiei de studiu, vine imediat în rol factorul întrajutorării tovarășești – există o solidaritate sănătoasă între noi și această solidaritate, o întreținem permanent ca fiind o pârgie puternică pentru a avansa. La concret, spune Eduard, unii studenți au o forță intelectuală de pătrundere mai mare a materiei la unele discipline și aceștia imediat devin un fel de consultanți pentru alții, care la moment încă nu stăpânesc o asemenea forță, o asemenea perspicacitate. O atare întrajutorare se observă a fi necesară la o asemenea disciplină, cum este geometria descriptivă – materie mai complicată, care nu este atât de ușor de însușit.

Monitorul Eduard Balan spune că el personal a avut nevoie de ajutor, fiind susținut în acest sens de colegul său **Grigore Tintiu**: „Astfel am depășit bariera de neînțelegere inițială a materiei și acum lucrez cu randament bun la geometria descriptivă”. Deci un ajutor colegial de moment poate servi drept catalizator unei învățări normale ulterior. În prezent grupa aproape în întregime merge bine la foarte serioasa materie a geometriei descriptive.

Dornici de cunoștințe

În final, monitorul a concluzionat că în grupă domină o prietenie nedisimulată și respectul reciproc între studenți, precum și între studenți și profesori. Or, aceștia sunt factori esențiali în asigurarea bunei învățări.

Monitorul Eduard Balan, precum se vede, este un student cu mintea largă, raționează profund asupra fenomenului învățării, are un orizont de cultură generală cât se poate de larg și ne-a spus că toate acestea le-a obținut la Liceul „Ioan Vodă” din Cahul. A rugat tot aici ca, prin intermediul gazetei noastre, să exprime cuvinte de sinceră mulțumire pentru profesorii săi de liceu, care sunt pedagogi de aur, a spus studentul Eduard Balan.

Am demonstrat mai extensiv raționamentele studentului Eduard Balan, pentru motivul că el este monitor al grupei, or de

om cu orizontul bine așezat pe căpătaie. Îndrumătorul grupei pentru noi este ca un frate mai mare: el ne susține, deși nu scade din exigențele prevăzute de condiția școlii superioare, el întotdeauna încearcă să ne ajute în situații dificile.

Îl îndrumător de grupă **Visarion Plămădeală**, tânăr și el ca vârstă și ca simțire a vieții, era de față la convorbire și doar că zâmbea la reflecțiile monitorului. Se vedea că e încurajat de nivelul de înțelegere reciprocă între el și grupă și a ținut să adauge aici deschis: „Eu am avut într-un fel noroc de grupă – au venit la studii tineri care știu ce vor și asta e mult. Dar și ei au avut noroc de mine, pentru că nu am alte interese mai înalte, decât să-i văd că merg pe calea cea bună, căci asta mi-e menirea de pedagog”.

cu satisfacție toate eforturile depuse de toți profesorii care-și predau disciplinele în grupa dată.

Studentul Alexandru Tipa zice că-l pasionează și cultura comunicării, jurnalistică și că în paralel va încerca într-un fel sau altul să-și dezvolte și această latură a eului său.

I-am recomandat să facă legătură cu dl **Dumitru Ionașcu**, student la FIEB, care vrea să înfiripeze un grup de entuziaști pentru a activa gazeta „Adevărul studentesc”. Această gazetă a început să apară anul trecut în rândurile studenților de la UTM, dar acum s-a... stopat singură pe sine. Vechea redacție studentească s-a destrămat... Așa că iată terenul, unde se poate dezvolta talentul ziaristic...

Studentul **Veaceslav Palamarcu** a confirmat adevărata prietenie în lucru, ci nu prietenie în „umbatul pe stradă”. Adevărata prietenie – solidaritate se manifestă în activitatea comună, în cazul nostru în activitatea de învățare. O activitate social-positivă. Ea este și personal-positivă, pentru că fiecare student are de câștigat dintr-o asemenea prietenie-solidaritate.

Studenții **Pavel Grițanu, Vlad Olar, Grigore Tintiu** ș.a. au exprimat sentimente de mulțumire pentru profesorii care predau matematica, fizica, geometria descriptivă, adică disciplinele cu caracter general-real, precum este fundamentarea la anul I a viitoarei specialități. La cultura generală studenții au avut și unele note critice-autocritice, adică doleanțe în privința înființării anumitor cercuri, activități în acest sens.

În altă ordine de idei, studenții acestei grupe au cerut ca decanatul FCGC să facă tot posibilul ca bucatele de la cantină să fie mai diversificate, mai atractive, doar problema alimentării studenților este și ea una de ordin important.

Îndrumătorul grupei, dl **Visarion Plămădeală**, a venit cu o propunere față de conducerea facultății, universității: să li se ofere studenților doritori abonamente la diferite săli de sport (forță) din oraș. Studiile doar trebuie alternate cu sportul, dar în incinta UTM nu toți studenții au această posibilitate.

chipul monitorului depinde și direcția pe care urmează în viața studentească întregă grupă.

Am vrut însă să evidențiez și aspectele intelectual și educativ ale studenților-absolvenți de licee, pe care le-am surprins cu satisfacție aici. La întrebarea mea, care sunt relațiile între studenți și îndrumătorul grupei, dl Visarion Plămădeală, lector superior la Catedra „Tehnologia Construcțiilor”, monitorul a reflectat în stilul unui

Studentul **Alexandru Tipa** a confirmat aerul de prietenie autentică din grupă – valoare solid-educativă pe linia bunei învățări. Alexandru și-a determinat colegii ca fiind „colegi de aur”. În continuare, studentul a menționat cu deosebire modul de predare foarte pregnant al tânărului lector, dl **Nicolae Lupușor** („Materiale de construcție”), D-sa este și cercetător științific în materia privind materialele de construcție. Dar la general vorbind primește

Profesorul André Gamache de la Universitatea Laval în aulele UTM

În mijlocul lunii noiembrie a.c. la Filiera Francofonă „Informatica” s-a aflat profesorul **André Gamache** de la Universitatea Laval, Canada pentru a preda studenților de la anul IV un curs denumit „Baze de date-obiect” în sistemul de programare „Oracle”. De remarcat puterea de muncă a profesorului canadian și, desigur, atitudinea umanistă a Domniei sale de a da o mână de ajutor studenților noștri: într-o singură săptămână a reușit să predea 20 de ore de curs și 20 de ore-lucrări de labora-

tor, iar la final a primit și examenul corespunzător. Un exemplu excelent de devotament profesoral!

Dl **Victor Șontea**, directorul filierei, prof. univ., dr., a rugat ca prin intermediul gazetei UTM „Mesager Universitar” să exprime dlui Gamache mulțumiri deosebite pentru substanțialul ajutor pe care îl acordă de mai mulți ani Filierei Francofone „Informatica” la FCIM.

Chiar zilele acestea parvenise o scrisoare din Canada, în care dl Gamache relata

Studenții la practică

Dna **Angela Scripcenco**, șefa Catedrei „Tehnologia confecțiilor din țesături și tricouri”, conf., dr., ne comunică date despre practica de producție-2006. Au fost repartizați la practică 80 de studenți, a. IV, de la specialitățile

„Modelarea și tehnologia confecțiilor din țesături” și „Modelarea și tehnologia tricotașilor” la întreprinderi de confecții și de tricotașe din Chișinău. La „Steaua Reds”, fabrică de tricotașe, au fost plasați la locuri de muncă de bază 17 studenți, unde au tricostat 5 săptămâni. Pregătirea viitorilor ingineri și tehnologi cere ca persoana să cunoască practic munca chiar de la bază, iar în plus această practică a contribuit și la ... întărirea bugetului studentului, fapt foarte important în viața universitară.

Studenții FIU au făcut practică și la întreprinderile de confecții SA „Artizana”, „Pro-

vent Moldova” ș.a. Sub aspect profesional, subliniază dna Scripcenco, e foarte bine că studenții au ocupat locuri de muncă de bază, pentru că în viitor după absolvire nu vor avea nevoie de acea „perioadă de acomodare”, care reține desigur intrarea în profesie.

Trebuie adăugat aici că FIU întreține legături fructuoase cu întreprinderile din ramură pe parcursul întregului an de studii, astfel ca să existe un interes reciproc între cele două părți, pentru a nu avea impedimente cu introducerea studenților la practică, fapt care deseori generează, se zice, disconfort pentru industrie. Aceste legături permanente aduc la o cunoaștere reciprocă mai profundă și mai constructivă.

În felul acesta FIU (decan dl **Constantin Spânu**) poate rezolva mai lesne problema cam dificilă a locurilor pentru practica studenților. Practica a fost condusă de dra **Natalia Munteanu**, lector-asistent, iar din partea Catedrei „Modelarea confecțiilor din țesături și tricouri” de către dna **Vera Diacovschi**, conf., dr.

că a intervenit pe lângă Fondul de susținere a universităților canadiene și a obținut mai multe burse de studii pentru studenții din Moldova, în particular de la UTM.

Vom specifica aici că Filiera Francofonă „Informatica” la FCIM a fost înființată anume cu susținerea Universității Laval, în 1999. Filiera are în frunte un Comitet pedagogic compus din profesori canadieni și de la FCIM, iar dl Gamache, prof. univ., de atunci și până în prezent, în calitatea sa de membru al acestui comitet, găsește necesar de a ne acorda permanent toată susținerea, inclusiv cu efortul pedagogic personal, cum a fost cazul în noiembrie a.c.

Grație dlui Gamache, 4 profesori de la FCIM și-au făcut stagiul de perfecționare la Universitatea Laval; se lucrează în cotutelă asupra unor teze de doctor; peste 50 de manuale au fost donate Filierei noastre din fondurile Departamentului de Informatică a Universității Laval.

Chiar de la începuturile Filierei, din 1999, dl Gamache vine la FCIM în fiecare an pentru a susține cu străduința pedago-

gică care-l caracterizează cursuri teoretice și a conduce minuțios lucrări de laborator.

Ca fapt extrauniversitar, dar înscris în același spectru umanist al dlui Gamache este de menționat încă un exemplu. Se știe că în provincia francofonă Quebec din Canada există o Comunitate moldovenească. Dl Gamache are și pe această direcție sentimente deosebite față de noi. Are legături strânse cu această Comunitate, a creat un site în internet pentru ea, deseori le vorbește moldovenilor de acolo în diferite subiecte ce-i interesează.

În genere, dl Gamache este un om de o inteligență rară, autor a 8 manuale universitare, profesor la Facultatea de Științe a Universității Laval. Facultatea de Științe este în fond ca o universitate tehnică, având departamente anume tehnice: mecanică, energetică, construcții și informatică.

Prietenia ce leagă Filiera Francofonă „Informatica” de la FCIM cu profesorul canadian dl André Gamache este foarte benefică, ea însuflețește pe studenți și pe pedagogi.

Poezie... din inginerie

Constituirea unui cenaclu literar la UTM la începutul acestui an universitar nu a fost întâmplătoare. Creativitatea umană se manifestă în diverse forme și activități. Se spune că un poet nu poate fi inginer, dar „nu e inginer să nu fi scris o poezie” (citata îi aparține dlui I. Bostan).

Poezia este una dintre cele mai frumoase căi de exprimare a gândirii umane, a celor mai alese sentimente și trăiri sufletești. Tinerile talente din rândul cadrelor didactice și studenților Universității Tehnice s-au întrunit sub egida cenaclului „Ora de vârf” pentru a comunica și a-și promova creația proprie. Animatorul și conducătorul Cenaclului este profesorul, pictorul și poetul Victor Cobzac.

Vă proronem o succintă trecere în revistă a creației tinerilor poeți și vă invităm în ultima vineri a lunii, ora 15.00 la ședințele cenaclului, în incinta Bibliotecii, bloc 5-519.

Zinaida STRATAN,
directoarea Bibliotecii UTM

Gându-mi e numai la tine

Roman GOLUBI, student FTMA

Gându-mi e numai la tine,
Dragă-mi ești și te iubesc
Fericit aș fi cu tine
Eu alături să trăiesc.

Te visez ca niciodată,
Mai frumoasă-mi pari acum,
Ești o fată minunată,
Ți-aș da tot ce am mai bun.

Mă delectezi cu a ta privire
Te doresc și te admir
Dulce-mi ești a mea iubire
Ca nectar de trandafir.

Elixir de-amor și vise
Mă vrăjești și mă seduci
Divină ești pare-mi-se
Dar nu știu de ce tu fugi.

Te iubesc! 'nțelegi tu oare
Cât de mult m-ai fermecat
Și că-n inimă mă doare
De când eu te-am observat?

De-mi spui cu sinceritate
Că mă vrei și mă iubești
Arată-mi-o dar prin fapte
Și eu sunt al tău pe veci!

Tristă sunt azi

Irina PAPANAGĂ,
studentă FCGC

Frunzele-mi șoptesc să fiu cuminte,
Viața îmi oferă doar suferințe.
Inima-mi e goală și tristă,
Nimic în juru-mi nu mai există.

Totul e scrum, și fum, și durere,
Inima-mi bate cu mai puțină putere.
Sunt singură și sufletu-mi moare,
Doar dragoste-ar mai fi o scăpare.

Dar dragostea, și ea a murit undeva,
În adâncul puterii de-a mai crede-n ceva.
mai e drum,
crum.

Dure- rea

Eugenia VOVC,
studentă FCIM

Ce e durerea?
Un simplu cuvânt?
Sau suferința îl face sfânt?
Ce e durerea?

Când sufletul doare
Și-ți pare – e ultima zi...
Azi a murit speranța,
Dar mâine – ce va fi?

Cu ce va trăi sufletul?
Oare va veni salvarea?
Inima tace...
Și sufletul doare...

Te du

Natalia
ILNIȚCHI,
studentă
FCIM

M-alungă norii de sub soare,
De parcă le-aș fura asfințitul.
M-alungă ploile negre și grele,
De parcă le-aș ascunde pământul.

Mă caută nimicul peste tot –
În zi, în noapte, într-o ceață,
Și mă gândeam să vreau, să pot
Să mă ascund în viață.

Se scutură salcâmi într-o vară
M-alungă soarele divin
Aștept o umbră să apară
În lacul din ochiul senin.

M-alungă castanii în floare
Să aibă viață – flori să nască,
M-alungă-pustiuri cu soare
În singurătatea-mi să trăiască.

Если я тебе не нужна

Cristina
LUPOI,
studentă
FEn

Если я тебе не нужна, отпусти.
Грустно так мне в глаза не гляди.
Я чужая тебе, я на небе звезда,
Что потухла уже, что из жизни ушла.

Как же время бежит. Мне уже все равно
Что сегодня, что завтра –
для тебя я никто.
Что в душе у тебя, мне хотелось бы знать
Я могу за тебя все на свете отдать.

Я хочу разлюбить, но не в силах моих
Выгнать из сердца любовь,
Выгнать или убить.
Ведь сплела она сеть, словно жирный паук
Обмотала меня, без любви мне каюк.

Руки к небу тяну. «Помоги» - я кричу.
А в ответ тишина. Ты прости, Бог, меня.
Я грешна, признаю. Но кто ангел, скажи?
Главный грех мой – любовь,
Буду вечно грешить!!!

Cuvinte ...

Veronica POPESCU,
studentă FCIM

La început a fost doar sensul
În vagu-i, disperat plutea un gând
Cum oare-am fi pătruns imensul?
Dacă nu ar fi fost cuvânt ...

Prin el orice popor și-a făurit un rit
Și orice zeu a dăinuit un mit
Când mâniat pe Prometeu,
cu gând curat furând el focul,
I-a pus în joc fatal, destinul și norocul.

Să fi vrut oare zeii oamenilor rău
Când le era menit să-i apere de greu?
Răspalta-i pe măsura suferinței
Ce dur absurd, ce foc al neștiinței.

Căci orice om o boală-și are
Pe care s-o îndure – a meritat
Plăcerea se ascunde-n neștiinți amare
Știința-i numai sinele curat

Căci ea adăpostește mântuirea
Ea-i un refugiu pentru-n scop strivit
Iar scopu-i veșnicie sau sumbră pomenire
Într-al urmașilor săi suflet înrobite.

Vor vrea ei oare să-și aducă-aminte
Când se vor întreba
la a părinților morminte
Bând sângele ca vinul și trupul ca bucatele
De ce m-ai născut, mamă?

Nu vreau să-ți port păcatele,
Doar totul e abstract și totu-i absolut
Când sufletu-i frumos și chipul e prea slut
Și omul l-ar strivi pe diavol.
Găsind perfecțiunea în sfântă
contopire, el caută minune, –

O răătăcită luminiță în zbuciumată mare
Nu pot vedea toți ochii,
nu arde-n orișicare,
Când luptă-n sine-i doi dușmani:
gândire și credință
Ce împăcate cu iubirea,
n-au frică de sentințe,

Ce-ar fi fără lumină cel mai frumos
din chipuri?
Ar măsura clepsidre timp,
de n-ar curge nisipuri?
Ce-ar fi fără vibrație cel mai subtil
din sunete?
Cum am ofta din greu, când speriați
de tunete...

...iar căutăm cuvântu-n rugăciune
pentru-n alt chin și-o altă-nchinăciune
și totul e pătruns de gându-i prost
și totuși sper că – are rost ...
Cum oare – ar mai pluti-n lumină
și în sens
Cel mai curat și lucid gând –
dacă n-ar fi cuvânt!

Așteptare

Nina FARTAU,
studentă FCIM

Te-aștept, iubitul meu, s-apari
Pe același drum dintotdeauna
Și surâzând la piept să-mi sari
Ca-ntotdeauna.

Te-aștept, iubite, să răsari
Pe-albastrul cer al vieții mele,

Și să culegi mărgăritare
De printre stele.

Te-aștept, iubite, așa cum roua
De pe petalele de flori
Așteaptă razele de soare
Devreme-n zori.

Te-aștept să vii, iubitul meu,
Pe cerul nostru ca o stea,
Să pot din nou să îți ofer
Iubirea mea.

Pelerinaj

Nicolae MINCIUNĂ, student FTMA

Fac pelerinaj, urcând cu picioarele goale
Pe-un munte imaginar plin de pietre
Pe care-arar întâlnesc pâcuri de iarbă moale.
Mă uit de sus în jos – văd fum ieșind din vetre
Din vetrele oamenilor cu frică de Dumnezeu

Picioarele-mi sângerează, lăsând urme roșii
De goale tălpi, doare, dar merg înainte cu sufletul meu
Se-aude ceva – au ajuns la al treilea cântat cocoșii.
Degrabă va fi ziuă, dar vor mai arde candelile
Și va miroase a tămâie – acum miroase a sânge.
Aproape că s-au stins pe cer toate stelele
Și numai sus pe munte se-aude cum cineva-ncet plânge.

Eficiența energetică – seminar de orientare modernă la Catedra ACGV

Energetica este subiectul permanent și omniprezent în lume. Se cere economie de energie, dar și cea pe care o consumăm trebuie să fie cât mai eficientă. În orice clădire se consumă energie: fie electrică, fie termică. Dar cum se consumă: eficient sau nu? Și nu e vorba doar de simpla formulă „La plecare stingeți lumina”. E vorba de o știință autentică, de unde și denumirea „Eficiența energetică a clădirilor”.

Pe 16-17 noiembrie 2006 la Catedra „Alimentări cu Căldură și gaze, Ventilație” din cadrul FUA a avut loc un seminar cu participare internațională în acest subiect. Există o colaborare anterioară între Moldova și Regatul Norvegiei, astfel că și acum seminarul a decurs sub egida instituției științifice norvegiene denumită „Energy Saving International” (ENSI) – în limba română s-ar traduce: „Organizație internațională pentru păstrarea energiei”; Asociației Inginerilor de Instalații din Republica Moldova și, desigur, a UTM, FUA și Catedrei ACGV.

În cuvântul introductiv dl **Constantin Țuleanu**, șeful Catedrei ACGV și amfitrionul seminarului, a specificat că astăzi în lume se aplică o politică economică pentru păstrarea economiei cea mai strictă a energiei. S-au elaborat concepții, strategii, programe de eficiență energetică, s-au făcut pași concreți în ceea ce privește cadrul legislativ care reglementează problemele eficienței energetice, se lucrează intens pe linia problemelor tehnice la construcția clădirilor, astfel ca acestea să aibă o eficiență energetică mereu mai mare. În același sens al eficienței energetice se lucrează și pe linia cercetării noilor materiale de construcție, a noilor instalații tehnice. Se lucrează și pe linia expertizării mereu mai perfecte a clădirilor, certificării și monitorizării consumului de energie. Toate duc la tot mai bune rezultate privind conservarea energiei. Țările care au reușit mai mult în domeniul dat își expun experiența în țările cu mai puțină experiență în acest sens.

Noi, în Moldova, a spus dl Țuleanu, avem încă multe de învățat, deoarece de la formele de energie primară până la formele de energie finală pierderile sunt încă destul de semnificative. În afară de pierderile la transportul energiei, acestea constituind cca 22-23 la sută, sunt încă foarte mari și pierderile la consumatorii

finali, care în unele cazuri ating cifra de 40 la sută.

Centrele științifice de domeniu prognozează pentru următorii 20 de ani, în condițiile intensificării lucrărilor de eficientizare energetică a clădirilor, precum și de modernizare a instalațiilor aferente construcțiilor

o economie impunătoare de energie cifră la aproximativ 40 la sută.

Pentru Republica Moldova actualitatea problemelor de eficiență energetică este indiscutabilă. Noi nu dispunem de surse energetice proprii, noi suntem total dependenți de piața externă a purtătorilor de energie; noi moștenim un fond foarte mare de clădiri cu particularități energetice reduse; ne aflăm într-o perioadă de creștere a prețurilor la energie.

Dl Țuleanu a subliniat că este acut necesară acum elaborarea legislației privind eficiența energetică a clădirilor cu adaptarea ei la normativele internaționale respective. Din partea amintitei deja organizații norvegiene ENSI a susținut chiar două comunicări dl **Lubomir Tchervilov**. D-sa a reprezentat și Universitatea Tehnică din Sofia, Bulgaria. În comunicările sale „Programe norvegiene în domeniul eficienței și auditului energetic al clădirilor” și „Algoritmul de calcul al consumului de energie în clădiri” a expus metode științifice foarte elaborate în Occident, inclusiv în Norvegia, privind eficiența energetică a clădirilor, astfel ca toate acestea să pătrundă cât mai repede posibil în mediul decizional de la noi și să se aplice în practică, potrivit directivelor speciale europene.

Trebuie să evidențiem aici că organizația ENSI, după cum a afirmat dl Tchervilov,

acordă asistență-consultanță științifică în domeniul eficienței energetice a clădirilor la peste 20 de țări ale lumii, inclusiv din arealul CSI, luându-se, desigur, în considerație specificul climatic al diferitelor zone geografice și alți factori locali tehnici și economici.

Într-o clădire, spun specialiștii, sunt 8 sisteme ce consumă energie și deci eficiența energetică trebuie verificată și comparată cu normativele europene: încălzirea, ventilația, iluminarea, pompele, utilajele, mecanismele de răcire, aprovizionarea cu apă caldă. Și pentru fiecare sistem consumator se aplică algoritmi aparte de calculare cu o sumedenie de formule, precum a demonstrat convingător expertul internațional de la ENSI, dl Tchervilov. Pentru aceasta e nevoie de softuri licențiate, elaborate în țările avansate în acest sens – SUA, Marea Britanie,

Franta, pentru că, să ne imaginăm, toate calculele periodice pentru consumul energetic se efectuează la calculatoare. Aici e și potrivit momentul să informăm că Norvegia, prin ENSI, a acordat Catedrei ACGV ajutor prin donarea unor anumite asemenea softuri, estimate la sume însemnate, și literatură specială pentru instruirea studenților.

Dl **Pavel Vârlan**, membru al Catedrei ACGV și reprezentant al Asociației Inginerilor de Instalații din RM, a vorbit despre „Codul practic CPG.04.02-2003 privind

auditul energetic al clădirilor în RM”. Pe cât se vede, în problema eficienței energetice a clădirilor la noi se face un anumit lucru, dar mai este încă mult până să ne apropiem de normativele europene, iar seminarul dat a avut darul de a stimula gândirea actualilor specialiști și a viitorilor care acum se află în băncile studențești la FUA.

Dl **Dumitru Ungureanu**, conf., dr., prorector UTM, în comunicarea sa „Conservarea energiei la epurarea apelor uzate și tratarea nămolului din stațiile de epurare” a scos în vileag rezervele importante în acest sector economic energofag.

La seminarul dat care a durat două zile au fost mulți vorbitori, fiecare expunându-și punctul de vedere privitor la eficiența energetică în diferitele aspecte și sectoare economice, venind și cu soluții științifice pentru ameliorarea situației de azi.

Logic deci se impune concluzia că acest seminar, organizat de Catedra ACGV, are substanță științifică valoroasă, comunicările sunt o expresie a unor cercetări minuțioase, cu diferite calcule și dovezi factologice, iar în plus toate au fost tipărite într-o culegere foarte prețioasă, astfel încât poate servi drept bază pentru diferite ministere, organizații economice care ar putea și trebuie să acționeze practic.

La seminar au asistat reprezentanții verigilor practice din economia națională și de aceea este verosimilă speranța noastră de a vedea că ne vom mișca mai repede în această atât de importantă sferă a eficienței energetice de fapt nu numai a clădirilor, ci în general în viața noastră contemporană.

Seminarul organizat de CACGV a fost și va fi în viitor foarte folositor și pentru studenți, căci ei au fost de față la toate comunicările și demonstrațiile, au participat la dezbateri, deci ne dau speranță că mâine vor fi tocmai specialiștii buni pe care îi cere atât de stringent sectorul eficienței energetice.

Catedra ACGV poate fi felicitată pentru organizarea unui asemenea seminar substanțial.

Materiale didactice pentru studiile cu frecvență redusă și la distanță

La rectoratul UTM parvin multe interpelări privind subiectul materialelor didactice pentru studiile cu frecvență redusă și la distanță.

Pentru a elucida subiectul dat revenim la Hotărârea Senatului UTM din 22.03.05, pe care o publicăm în cele ce urmează.

HOTĂRÂREA

Senatului UTM din 22 martie 2005

„Cu privire la materialele didactice pentru învățământul la distanță și modalitatea de plată pentru elaborarea lor”

Întru organizarea elaborării materialelor didactice pentru învățământul la distanță

Senatul Hotărăște:

1. A aproba Componenta Setului materialelor didactice pentru învățământul la distanță și modalitatea de plată pentru elaborarea lor.
2. A stabili că pentru o disciplină din trunchiul comun de discipline pe Universi-

tate, pe facultate sau pe un grup de specialități se elaborează un set de materiale didactice.

3. Administrația Universității va determina catedrele respective responsabile de elaborarea programelor analitice și materialelor didactice la disciplinele din trunchiul comun pe universitate, iar decanii vor determina catedrele responsabile de elaborarea programelor analitice și materialelor didactice la disciplinele din trunchiul comun sau din grupul de discipline comune la o facultate.
4. Catedrele vor prezenta în Departamentul didactico-metodic un grafic de elaborare a materialelor didactice reieșind din graficele de înmatriculare la studiile la distanță.
5. Suma pentru elaborarea materialelor didactice se va distribui, pentru anul universitar ce urmează anului elaborării materialelor, catedrei care va elabora aceste materiale. Plata executorilor se va efectua la demersul șefului catedrei după aprobarea materialelor didactice de către comisia universității, creată de către Consiliul de administrație.
6. Cheltuielile inițiale pentru pregătirea (elaborarea, editarea, multiplicarea, copierea pe suporturi electronice ș.a.) mate-

rialelor didactice pentru studiile la distanță se vor efectua din contul extrabugetar și se vor recupera din taxele de studii.

Președinte al Senatului U.T.M.
acad. A.Ș.R.M. prof. univ.
Ion BOSTAN

Secretar științific al Senatului, conf. univ. dr.
I. DROBENCO

Aprobat la Ședința UTM
din 22.03.2005

Componenta

Setului materialelor didactice pentru învățământul la distanță și modalitatea de plată pentru elaborarea lor

Setul materialelor didactice la fiecare disciplină pentru învățământul la distanță de regulă trebuie să includă:

1. O scurtă caracteristică a disciplinei și a termenelor recomandate pentru însușirea ei.
2. Un program de lucru pentru însușirea disciplinei.

3. Un conspect de prelegeri pregătit special pentru însușirea materialului de sine-tătător și recomandări metodice pentru lucrul cu el, lista literaturii și referințele la sursele informaționale din Internet, subiectele pentru colocvii și examene cu criteriile de apreciere a cunoștințelor.
4. Tematica tezelor și proiectelor de an, lucrărilor de verificare, lucrărilor practice, seminarelor, lucrărilor de laborator, stațiilor de practică ș.a.
5. Îndrumări metodice (culegeri de probleme și exerciții, chestionare ș.a.) special elaborate pentru însușirea de sine stătătoare pentru efectuarea:
 - a) tezelor și proiectelor de an
 - b) lucrărilor de verificare
 - c) lucrărilor practice (seminarelor)
 - d) lucrărilor de laborator
 - e) stațiilor de practică ș.a.
6. Materialele didactice indicate în p.p. 1,2,3,4 se elaborează de către cadrele didactice coordonatoare a disciplinei și se includ într-un manual în volum de 5 pagini A4 (0,3125 coli de tipar) pentru o oră de prelegeri din planul de învățământ de zi.
7. Materialele didactice indicate în p.5 se elaborează de către cadrele didactice – coordonatoare a disciplinei și de cadrele

„Tinerețea” la jubileul 40

Merituosul Ansamblu de muzică și dans popular „Tinerețea” al Universității Tehnice din Moldova a împlinit deja 40 de ani. Ani rodnici pe ogorul educativ-artistic, ani care au susținut cu tărie blazonul „UTM” la diferite concursuri artistice în țară și peste hotare – pe multe meridiane.

Ansamblul „Tinerețea” s-a format în 1965, la un an după înființarea în 1964 a Institutului Politehnic din Chișinău, azi Universitatea Tehnică a Moldovei. La cârma acestui ansamblu s-au aflat cunoscuți artiști ai Moldovei – **Petru Furnică, V. Rujicov, Ion Bazatin, Ion Furnică**, iar

din 1989 – coreograful **Vasile Cireș**. D-sa aducând multe flori de succes artistic pentru „Tinerețea” și implicit pentru UTM.

Taraful din componența „Tinereții” a fost fondat de maestrul **Iosif Burdin**, iar în continuare la conducere s-au perindat maestrul **L. Nujnoi, M. Albot**, iar în prezent bagheta dirijorală se află în mâinile artistului **Tudor Pascaru**.

Pe parcursul anilor ansamblul, prezentându-se la un nivel profesionist foarte înalt, a dus faima Politehnicii pe tot întinsul fostei URSS: din Pribaltica până la Răsăritul Depărtat.

Itinerarul artistic al „Tinereții” a început triumfal, cucerind Premiul Mare la festivalul Politehnicilor din ex-URSS, care a fost organizat la Chișinău în 1966. „Tinerețea” devine apoi laureat al aceluiași festival, care a avut loc la Kazan, în 1969. Din 1970 ansamblului i se conferă titlul de „Colectiv model”, pe care îl poartă și îl confirmă până în ziua de azi.

În 1971 demarează alaiul turneelor „Tinereții” peste hotare, care au devenit un triumf al artei noastre populare.

La început în Austria, patria marelui Mozart, în anii 1971 și 1976 ultima dată

revenind din Salzburg cu medalia „Mozart”. Urmează Germania (1982), Polonia (1989), România (1995 și 1996), Croația (1998), Bulgaria (2001), Turcia (2003), Olanda (2004) și anul trecut Grecia, Atena.

Datorită continuității și legăturilor dintre generațiile de studenți, ansamblul „Tinerețea” rămâne veșnic tânăr, confirmându-și numele. Iar ziua de astăzi noi o vedem ca o confirmare a legăturilor strânse între numeroasele generații artistice studențești și dorind ca ele să se întărească și să se înmulțească la sânul Alma Mater – Universitatea Tehnică a Moldovei.

Vivat „Tinerețea” Ansamblul artistic de muzică și dans popular al UTM!

Aprecieri internaționale

În perioada 27 – 29 septembrie în orașul Sevastopol, Ucraina a avut loc al doilea salon Internațional de Invenții și Tehnologii Moderne „Novoe vremea”, la care au participat cu cele mai recente realizări în domeniul invenției și transferului tehnologic inventatori din 17 țări, inclusiv țări europene cu un înalt grad de dezvoltare tehnologică – Belgia, Germania, Spania, Italia, Canada, Franța etc.

Republica Moldova a fost reprezentată și de echipa Universității Tehnice, care a demonstrat un set de elaborări în domeniile construcțiilor de mașini, utilizării energiilor regenerabile și micro-optoelectronicii.

Realizările cercetătorilor noștri au trezit un interes deosebit în rândurile participanților, vizitatorilor și a Juriului internațional, prezidat de profesorul Pierre Fumiere (Bruxelles, Belgia), apreciindu-le cu 5 medalii de aur, o medalie de argint și două Premii Speciale ale Agenției Dezvoltării Economice a orașului Sevastopol.

Dl profesor **P. Fumiere** a menționat și gradul foarte înalt de participare al tinerilor

inventatori de la Universitatea Tehnică a Moldovei. Din 17 coautori ai invențiilor prezentate de echipele conduse de acad. **Ion Bostan, V. Dulgheru, dr. hab., V. Dorogan, dr. hab.**, 12 persoane fac parte din categoria tinerilor cercetători (sub 35 de ani).

Vom indica aici numele lor pentru a le stimula creativitatea și pentru a stimula și alți studenți, masteranzi și doctoranzi să urmeze această cale: **Anatol Sochireanu, Viorel Bostan, Oleg Ciobanu, Radu Ciobanu, Ion Dicusară, Ion Bodnariuc, Dumitru Vengher, Andrei Dorogan, Vitalie Secrieru, Iulian Malcoci, Alexandru Olevschi, Eugen Munteanu**.

Atragerea tineretului în știință demonstrează atenția și grija ce o acordă Universitatea Tehnică procesului de pregătire a tinerilor cercetători și cadrelor didactice, care mâine vor deveni personalul de bază al procesului didactic și cercetărilor.

Reprezentantul UTM la Cluj-Napoca

Dl **Vasile Grama**, șeful Catedrei „Geodezie, Cadastru și Geotehnică”, conf., dr., a rostit la Universitatea din Cluj-Napoca, România o alocuțiune în tema „Aspecte educaționale în domeniul tehnologiilor geoinformaționale în Republica Moldova”. Faptul s-a produs cu ocazia unei conferințe internaționale „Sisteme informaționale geografice”.

După cum se știe, dl Vasile Grama are în palmaresul său științifico-didactic realizări semnificative privind înființarea la Catedra pe care o conduce – „Geodezie, Cadastru și Geotehnică” în cadrul FCGC a unei specializări noi, foarte necesară pentru economia națională a republicii, cu denumirea „Geoinformatica”. Această specializare a devenit reală în urma desfășurării unui proiect TEMPUS de 2 ani cu ajutorul Institutului Regal Tehnologic din Stockholm, Suedia și Școlii de Lucrări Publice din Paris, Franța.

Fiecare țară are nevoie permanentă de geoinformații, altfel zis de informații, despre suprafața pământului (geo – pământ) și tot ce se află pe această suprafață: relief, ape, păduri, diferite câmpuri, rețele de drumuri, de telecomunicații, orașe, sate etc., precum și sectoare separate mai mici sau mai mari... Toate acestea pentru a prevedea eventualele calamități naturale, pentru diferite noi proiectări, pentru tranzacții comerciale în economia de piață etc.

Până nu chiar demult doar centrele universitare mondiale pregăteau specialiști în geoinformatică, era un anumit monopol. Acum s-a demonopolizat situația și iată și la UTM vom putea pregăti ingineri geoinformaticieni.

Succesele noastre în acest sens au fost enunțate în plenul conferinței internaționale de la Universitatea din Cluj-Napoca, România.

„Meridian Ingineresc”, nr. 3

Rezumate.....	3
Bertea A., Bertea A. P. Decolorare reductivă a apelor uzate textile.....	11
Bodean G. Generarea multiplicatoarelor asupra câmpurilor Galois.....	14
Comisu C. C. Poduri integrale.....	22
Guțuleac E. Rețele Petri diferențiale generalizate dinamic reconfigurabile pentru modelarea discret-continue a sistemelor de calcul.....	27
Gaita M., Hauk N., Ciurea A. Comportarea plăcuțelor widia acoperite cu TiN la strunjirea barelor din oțel 42CrMo4.....	33
Mardare I. Obținerea cunoștințelor în problemele de restabilire a imaginilor.....	37
Rusu I., Proaspăt E. Material compozit autonivelant pentru realizarea straturilor orizontale ale construcțiilor de beton.....	41
Maciuga A., Radu R., Pinteș V., Stratan I. Luminescența compușilor ternari sub influența electronilor accelerați și razelor X.....	45
Sandulachi E. Dependența stării oxido-reducătoare a căpsunilor și zmeurii de conținutul în acid ascorbic, antociane și polifenoli totali.....	48
Namolovan L. Elemente de design pedagogic în educația relativă la mediu.....	53
Plămădeală V. Optimizarea soluțiilor constructive și a tehnologiilor de execuție a clădirilor de locuit multietajate.....	57
Balan E. Impact factorilor mediului la schimbarea pierderilor masei fructelor și legumelor în proces de păstrare.....	61
Bălășescu M., Bălășescu S. Evaluarea transformărilor structurale produse în cadrul comerțului cu amănuntul în România.....	66
Galupa D., Sverdluc V. Evaluarea managementului forestier din Republica Moldova.....	71
Bogoev V. Programul CONBEAM – generatorul schemelor de calcul pentru calculul grinzilor la rezistență.....	75
Albu S. Instruirea evaluatorilor – aspecte și sugestii.....	80
Daj I. Aplicație CAD interactivă unificată privind sisteme de elemente elastice utilizate ca traductoare de presiune (I – prezentare generală).....	83
Gnip T. Conținutul eficientizării sistemului de asistență socială în Republica Moldova.....	88
Vircolici M. Evaluarea funcției de personal în cadrul fabricilor de confecții din Republica Moldova.....	93
Stelaru D. Caracteristica generală și benchmarkingul industriei de panificație.....	95
Personalități de vază ale intelectualității tehnice românești.....	98
Unele aspecte ale creativității tehnice.....	99

didactice care efectuează activitățile corespunzătoare la învățământul de zi în volum de 3 pagini A4 (0,1875 coli de tipar) pentru o oră din planul de învățământ de zi.

8. Pentru lucrările de an și proiectele de an – volumul îndrumărilor se stabilește de 6 coli de tipar, iar pentru lucrările de verificare 3 coli de tipar incluzând și anexele cu materiale informative.

9. Materialele didactice se elaborează și se redactează de către cadrele didactice în formă electronică, se avizează de comisiile metodice a facultăților și se aprobă de către o comisie specială care urmează a fi numită de Consiliul de Administrație.

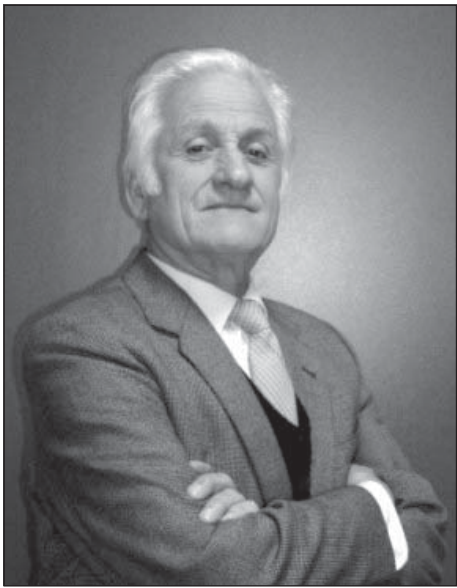
10. Plata pentru elaborarea materialelor didactice indicate în p.6 se efectuează în mărime de 250 lei pentru o coală de tipar.

11. Plata pentru elaborarea materialelor didactice indicate în p.7 și 8 se efectuează în mărime de 200 lei pentru o coală de tipar.

12. Plata pentru adaptarea materialelor didactice editate de către UTM existente pentru studiile la distanță și pentru traducerea și editarea materialelor didactice în a doua limbă se efectuează în mărime de 0,5 din sumele indicate în p.10 și p.11.

Aniversări

Artistul plastic ION DAGHI la 70 de ani

Pe data de 15 august 2006 artistul plastic Ion Daghi, membru al Comisiei Naționale Consultative de Arte Plastice din România, membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova, președinte al Comisiei Republicane de Atestare a Cadrelor didactice la arta plastică și membru al Comisiei de Experti din Moldova la arta plastică, doctor în pedagogie, conferențiar universitar la facultatea noastră de Inginerie și Management în Construcția de Mașini a împlinit frumoasa vârstă de 70 de ani – vârsta maturității și a împlinirilor. În calitatea sa de profesor de istorie a artelor se bucură de un respect aparte din partea studenților de la specialitatea „Design industrial”, care îmbină armonios științele exacte

cu artele frumoase. Prin cursurile predate profesorul Daghi ține să-i familiarizeze pe studenți cu arta frumosului, însuflându-le dorința de a crea.

În calitate de artist plastic este binecunoscut nu numai în Republica Moldova, dar și peste hotarele ei (picturile Domniei sale fac parte din colecții particulare din Republica Moldova, România, Rusia, Germania, Israel, SUA etc.). Adevărata descoperire a maestrului am făcut-o (pentru mine) relativ recent cu ocazia unei expoziții personale prezentate în sala Constantin Brâncuși pe data de 18 septembrie. La expoziție au fost prezentate cca 50 de lucrări ale Maestrului, majoritatea din ele având motive eminesciene. Privite sub diferite unghiuri, privite de mai multe ori de la distanță sau de aproape, de fiecare dată descoperi în picturile dlui Daghi noi nuanțe, noi elemente ascunse ingenios de maestru în planul doi. Gama moale de culori, jocul de lumini, modul specific de redare a chipurilor eminesciene predomină în picturile maestrului. Prin creația sa artistică maestrul îl aduce pe Eminescu în mijlocul tinerilor vizitatori ai expozițiilor de pictură, reaprinde în ei flacăra eminesciană, îi face cunoscută opera literară, în special, în afara spațiului românesc. La această vârstă respectabilă maestrul Daghi este încă plin de energie, de idei frumoase, de planuri de creație. Vă doresc Maestre noi succese în nobila misiune de educare a frumosului la tânără generație, în activitatea Dstră de creație artistică, în care sperăm să găsim noi motive eminesciene.

Valeriu DULGHERU

Sport

Minifotbal: campionat UTM interfacultăți

Se știe că în fiecare an se desfășoară campionatul UTM la minifotbal (6 jucători față de 11 în fotbalul „mare”) între 9 facultăți (fără FIU, unde nu... prea sunt băieți, deși există și fotbal feminin).

Anul acesta campionatul a durat între 16 octombrie și 13 noiembrie. Lupta sportivă a fost plină de hazard, a antrenat și destul public studentesc pe tușă, de acolo auzindu-se mereu „Hai, Ion! Hai, Petrică! Trage acum pe dreapta!”...

În final locurile s-au aranjat astfel:

- locul I – echipa FUA,
- locul II – echipa FTMI, A,
- locul III – echipa FCIM.

- Întrecerile au fost dirijate de antrenorul **Sergiu Nicora**, lector la Catedra de Educație Fizică a UTM.

Trebuie să subliniem cu „plus” atitudinea educativ-positivă a domnilor decani **Nistor Grozavu** (FUA) și **Ion Balmuș**

(FCIM) pentru prezența dumnealor la jocuri, susținându-și studenții. Această atitudine înseamnă mult pe plan educativ, cine vrea să înțeleagă. Studenții când văd că decanul e cu ei, sigur că se însuflețesc la... fapte mari. Atitudinea acestor domni decani s-a observat și în faptul că sportivii lor au apărut pe teren cu uniformă sportivă, fapt ce imprimă aspectului general o notă pozitiv-educativă.

Au ajutat la organizarea campionatului și dl **Alexandru Sulzin**, vicepreședintele Clubului de fotbal „Politehnica”, și dna **Zinaida Melnicov**, președinta Clubului de sport al UTM.

Ce va urma? Va urma „Cupa UTM” la fotbal „mare” între facultăți, în memoria primului antrenor al echipei „Politehnica”, **Gheorghe Mocanu**, antrenor emerit al RM, întreceri ce se vor desfășura în mai 2007.

Deci pregătiți-vă, băieți, pentru mai... 2007!

Cuvânt despre coleg

Colectivul Catedrei „Chimie” a UTM exprimă sincere felicitări conferențiarului universitar **Larisa Pavel Cernega**, care marchează jubileul de 70 de ani din ziua nașterii și 48 ani de activitate pedagogică și științifică.

Dna Larisa Cernega este unul din cei mai buni profesori cu un stagiul și îndemnare pedagogică neasemuită.

Pedagog autentic

S-a născut pe 24.03.1936, în Chișinău. Absolvește școala medie Nr.1 (Chișinău), apoi urmează studiile la Universitatea de Ștat, Facultatea de Chimie (1953-1958). Între anii 1958 – 1959 lucrează la Institutul de Agrochimie al AȘM în funcție de laborant, apoi inginer la filiala AȘU din Odesa (1959-1965). După reîntoarcere în 1965 la Chișinău îmbrățișează munca pedagogică la catedra de chimie a Institutului Politehnic din Chișinău. În perioada 1966-1969 Dna Larisa Cernega își face studiile de doctorat (aspirantură) la Institutul de Chimie al AȘM sub conducerea renumitului profesor Lealicov I.S. În 1972 susține teza de doctor în chimie la tema: „Studiul compuşilor semiconductori In-Cd-Sn-Sb prin metode polarografice”.

Pe parcursul frumoasei sale cariere pedagogice și științifice Dna Larisa Cernega a avut mai multe funcții: lector asistent, lector superior, conferențiar, șef catedră chimie, prodecan al FTMI. Întotdeauna a dat dovadă de un înalt profesionalism și spirit nobil și comunicativ, apreciat mult de către colegi și studenți.

Îi dorim sănătate și la mulți ani!

Profesorul ANDREI CIOBANU - 70

Pe data de 30 noiembrie curent conferențiarul universitar **Andrei Ciobanu** a împlinit frumoasa vârstă de 70 de ani – vârsta maturității și a împlinirilor. Născut în satul Jeloboc, raionul Orhei, într-o familie de țărani, ca și alți semeni ai săi, a cunoscut consecințele războiului, foametei, alte nedreptăți sociale. Aceste greutăți și suferințe însă nu l-au împiedicat să absolvească în anul 1955 Școala Medie nr. 2 din or. Orhei. În martie 1958 a absolvit Tehnicumul de Mecanizare din Kotovsc (astăzi Hâncești). Activitatea profesională a început-o în or. Chișinău, la întreprinderea constructoare de mașini agricole (astăzi S.A. Agromașina) în calitate de maistru adjunct în secția experimentală. Anii 1959-61 execută serviciul militar. Dragostea către tehnică l-a adus în anul 1961 la Institutul Agricol din Chișinău. În anul 1964 este transferat la Institutul Politehnic din Chișinău nou fondat, facultatea Mecanică, specialitatea „Tehnologia Constructoare de Mașini, Mașini Unelte și Scule”. Pentru completarea catedrelor de specialitate cu cadre naționale în a. 1965 a fost recomandat de către Ministerul Învățământului din Republica Moldova pentru a-și continua studiile la Institutul Politehnic din or. Minsk (Bielarus). În anii 1971-74 a urmat studiile prin doctorantură la Institutul Tehnologic de Aviație „K. A. Ţiolkovski” din Moscova, susținându-și cu succes teza de doctorat. În a. 1978 a obținut titlul didactic de conferențiar la catedra TCM, Institutul Politehnic din Chișinău. Din iulie 1967 și până în prezent activează în cadrul Institutului Politehnic (astăzi Universitatea Tehnică a Moldovei), catedra TCM, parcurgând practic toate treptele didactice universitare – lector asistent, lector superior, conferențiar, șef catedră interimar și prodecan al facultății de Mecanică. Pe parcursul anilor 1975-2004 a fost coordonator a 5 teme de cercetare elaborate pentru diverse uzine constructoare de mașini. Majoritatea realizărilor științifice sunt transmise studenților și implementate la proiectarea tehnologiilor de prelucrare mecanică a organelor de mașini.

dl prof. A. Ciobanu a reușit să îmbine fructuos activitatea științifică cu cea didactică – un aspect foarte important al științei universitare. Pe parcursul anilor a acumulat o vastă experiență profesională, demnă de mândrie. Este Veteran al muncii din anul 1988, decorat cu medalie. Capacitățile extraordinare de muncă și organizatorice, profesionalismul înalt sunt criteriile de bază, care îl ajută în pregătirea și perfecționarea mai multor generații de ingineri-mecanici și ingineri-manageri. La cei 70 de ani, dl Andrei CIOBANU e în plină energie creatoare, pe care o consacră muncii didactice, îndrumării studenților, cercetărilor științifice. Este un pedagog iscusit, un om modest – calități care generează simpatie și respect atât în colectivul facultății IMCM, cât și în cadrul Universității Tehnice a Moldovei. Cu prilejul aniversării, corpul profesoral-didactic al U.T.M. exprimă alese cuvinte de felicitare, sănătate și succese în realizarea tuturor gândurilor, mulți ani alături de colegi, studenți și familie!

Valeriu DULGHERU

Editor – UTM. Materiale puteți expedia la redacție și prin poșta electronică pe adresa: mesager@adm.utm.md

Marina Romanciuc – corespondent, Dorian Saranciuc – fotograf.

Design: Viorica Ostaș-Tofan.

Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998.

Tiparul: Editura „Universul” Comanda: 4458 Tiraj: 1200